

Proposta de concreció de sabers BLOC 3: Educació literària

1	2	3	4
Lectura autònoma • Preselecció de textos per part del professorat i exploració guiada de la biblioteca escolar o pública més pròxima amb activitats participatives com clubs de lectura, concursos com "Disfressa el teu llibre" o un <i>bookface</i>, una auca sobre la biblioteca, la creació d'un carnet lector... • Presa de consciència progressiva de la identitat lectora: autobiografia lectora i rius de lectures. • Participació en actes culturals vinculats a l'itinerari lector, que ha de tenir presents dates assenyalades com Sant Jordi, el Dia Internacional de les Dones (8 de març), el Dia Mundial de la poesia (21 de març)... • Mobilització de l'experiència lectora i personal i vinculació amb l'actualitat o manifestacions artístiques a través de la visita a centres	Lectura autònoma • Preselecció de textos per part del professorat i exploració guiada de la biblioteca escolar o pública. Propostes per a la incorporació d'obres al catàleg de la biblioteca d'aula o del centre. Cal donar prioritat a la presència de clàssics juvenils de la literatura catalana, castellana i universal. • Presa de consciència progressiva de la identitat lectora. Per exemple, el meu menú lector, el passaport de lectura... • Participació en actes culturals vinculats a l'itinerari lector: participació en concursos literaris del municipi o del país. • Mobilització de l'experiència lectora i personal i vinculació amb l'actualitat i manifestacions artístiques, com clubs de lectura o diaris de lectura. • Estratègies per recomanar lectures en suports diversos i	Lectura autònoma • Propostes de lectura que amplii els referents dels estudiants amb incorporació de clàssics i obres juvenils de qualitat. Implicació en la classificació dels llibres de la biblioteca. • Participació en actes culturals vinculats a l'itinerari lector: implicació de l'alumnat en l'organització de petites activitats al voltant de la literatura per a altres cursos. • Presa de consciència i verbalització dels gustos i la identitat lectora: exposicions trimestrals i justificació de la tria de lectures fetes durant un període. • Expressió de l'experiència lectora, utilitzant de manera progressiva metallenguatge específic: elaboració de bibliotràilers. • Mobilització de l'experiència lectora, personal i cultural i	Lectura autònoma • Selecció autònoma de textos: escriure la ressenya d'alguna obra llegida i triar-ne la següent a partir de la plataforma <i>Goodreads</i>. • Participació en actes culturals vinculats a l'itinerari lector: implicació de l'alumnat en l'organització dels actes de Sant Jordi. • Presa de consciència i verbalització dels gustos i la identitat lectora: a principi de trimestre, i amb l'ajuda dels diversos mediadors (professorat, bibliotecàries, llibreteres), poden marcar-se objectius de lectura i retre comptes al final. • Expressió de l'experiència lectora, utilitzant de manera progressiva metallenguatge específic: clips de ressenyes de llibres per compartir en webs especialitzades o en canals

culturals de la localitat o barri i museus o amb la creació d'un diari personal de lectura on puguin deixar constància de les seves lectures i creïn el seu itinerari lector. Estratègies per recomanar lectures en suports diversos i entre iguals: converses literàries i murals de recomanació.	entre iguals: com gravacions breus o bibliotràilers, edició de diaris digitals amb ressenyes de lectures, creació de poemes visuals...	vinculació amb l'actualitat i manifestacions artístiques de manera argumentada. Estratègies per recomanar lectures en suports diversos (escrits o orals) i entre iguals, classificant les obres en gèneres i subgèneres literaris: implicació en l'organització de la biblioteca d'aula i del centre.	interns de recomanació, com blogs. - Mobilització de l'experiència lectora, personal i cultural i vinculació amb l'actualitat i manifestacions artístiques de manera argumentada. - Estratègies per recomanar lectures en suports diversos (escrits o orals) i entre iguals, classificant les obres en gèneres i subgèneres literaris.
Lectura guiada Estratègies per a la interpretació de les obres treballades a partir de converses literàries o a través de metodologies com "Llegir en parella", una tutoria entre iguals a partir de la proposta d'una lectura... Lectura setmanal compartida de poemes de poetes com Joana Raspall, Josep Carner, Miquel Martí i Pol, Lola Casas, Pere Quart, Gloria Fuertes, Rafael Alberti, Carmen Gil, Federico García Lorca, etc. Lectura de mites i llegendes grecollatins, lectura de faules, etc. Lectura d'obres de teatre com <i>Revolta de bruixes</i>, de Josep Maria Benet i Jornet.	Lectura guiada - Estratègies per a la interpretació de les obres treballades a partir de converses literàries, amb la incorporació progressiva de metallenguatge específic. Lectura de fragments o clàssics adaptats com: <i>Llibre de les bèsties</i>, <i>El conde Lucanor</i> o <i>El Lazarillo de Tormes</i>. Lectura de clàssics juvenils. Lectura d'obres de teatre universals (poden ser adaptades) com <i>El somni d'una nit d'estiu</i>, de William Shakespeare, i de novel·les com <i>El gos dels Baskerville</i>, d'Arthur Conan Doyle. - Anàlisi bàsica dels recursos expressius que caracteritzen cada gènere literari (la mètrica,	Lectura guiada - Processos d'indagació sobre les obres llegides que ajudin a construir-ne la interpretació. Lectura d'obres dramàtiques completes com <i>El principi d'Arquimedes</i>, AKA. <i>Also Known as</i>, <i>El principi d'Arquimedes</i> o <i>El mètode Grönholm</i>. També de clàssics universals com <i>Romeu i Julieta</i> o alguna obra de Lope de Vega. Lectura compartida d'obres clàssiques com <i>La Celestina</i> o fragments d'<i>El Quijote</i> o <i>Tirant lo Blanc</i>. - Anàlisi bàsica dels recursos expressius i els seus efectes: lectura i anàlisi de seleccions de poemes trobadorescos o del segle d'or espanyol. Treball de	Lectura guiada Anàlisi bàsica dels recursos expressius i els seus efectes: lectura d'obres dramàtiques completes com <i>Aigües encantades</i> o <i>La casa de Bernarda Alba</i>. Comentari i anàlisi de poemes del segle XX: Pedro Salinas, Rubén Darío, Juan Ramón Jiménez, Rafael Alberti, Federico García Lorca, Miguel Hernández o Josep Carner, Carles Riba, J. V. Foix, Salvador Espriu, Blai Bonet, Gabriel Ferrater, Montserrat Abelló, Miquel Martí i Pol, Maria-Mercè Marçal, Maria Antònia Salvà, Marta Pessarrodona, Rosa Leveroni,

• Anàlisi bàsica dels recursos expressius en què s'estableixi la base dels gèneres literaris: en el cas de la poesia, treballar els fonaments de la mètrica (recompte sil·làbic i rima assonant i consonant), algun recurs retòric (la comparació, la metàfora, la personificació...) i la interpretació del sentit dels poemes adequats a l'edat. En prosa, es pot treballar la falla, la llegenda i el mite (incloure mites universals, no només clàssics) a partir de fragments que permetin als alumnes entendre els artefactes literaris propis de la literatura, el pas de l'oralitat a l'escriptura. En teatre, s'ha de fomentar la lectura expressiva i dramatitzada de les obres que permet treballar el pas del text literari a la representació i les propietats d'aquest gènere. • Comparació dels textos llegits amb altres textos i manifestacions artístiques i culturals. Per exemple, si es llegeixen mites grecollatins, es poden comparar amb quadres de museus.	el punt de vista narratiu, la representació teatral...). Relació entre els elements constitutius del gènere literari i la construcció del sentit de l'obra. • Comparació dels textos llegits amb altres textos i manifestacions artístiques i culturals, parant atenció a temes, tòpics, estructures i llenguatge utilitzats. • Expressió pautada, a través de processos i suports diversos, de la interpretació i valoració personal de les obres (exposicions orals, murals, comentari grafiti, converses literàries...). • Lectura d'obres amb perspectiva de gènere, donant prioritat a la presència d'autores. • Lectura expressiva i dramatitzada de les obres: dramatització d'escenes teatrals còmiques escrites per ells mateixos o de companyies com T de Teatre, com <i>Criatures</i>. Participació en el Certamen de Lectura en Veu Alta. • Comparació dels textos llegits amb altres textos i manifestacions artístiques i	recursos expressius i mètrica a través de <i>Rimas y leyendas</i>, de Gustavo Adolfo Bécquer. • Utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per construir la interpretació de les obres literàries. Itinerari de lectura guiada al voltant de l'amor per observar elements de continuïtat i ruptura al llarg de la història. • Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos orals, escrits o multimodals parant atenció a temes, tòpics, estructures i llenguatge utilitzats: <i>carpe diem, tempus fugit, ubi sunt?</i>, <i>Theatrum mundi, collige virgo, rosas...</i> Cerca de tòpics literaris en cançons. • Estratègies per interpretar obres i fragments literaris a partir de la integració dels aspectes analitzats i atenent valors culturals, ètics i estètics. Lectura de novel·les distòpiques clàssiques i reflexions al voltant dels totalitarismes. • Lectura amb perspectiva de gènere, donant prioritat a	Felícia Fuster, Maria Beneyto, etc. • Fer treballs d'investigació i comparació per temes. Lectura compartida de novel·les d'autors castellans i llatinoamericans com Gabriel García Márquez o Isabel Allende, Carmen Martín Gaité o Carmen Laforet, i d'autors catalans actuals com Eva Baltasar, Jaume Cabré, Emili Teixidor, Irene Solà, Cristina Masanés, Núria Bendicho, etc. • Utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per construir la interpretació de les obres literàries: investigacions de moviments culturals com el Modernisme o les avantguardes i de com es reflecteixen en textos i altres manifestacions artístiques. • Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos orals, escrits o multimodals: itineraris de lectura guiada, comparació de tòpics literaris en fragments de textos paral·lels. • Estratègies per interpretar obres i fragments literaris a partir de
--	--	---	--

• Expressió pautada, a través de processos i suports diversos, de la interpretació i valoració personal de les obres. Cal donar prioritat a processos de diàleg al voltant de les obres. • Lectura d'obres amb perspectiva de gènere, donant prioritat a la presència d'autores, amb un treball sobre dones silenciades o amb problemes per ser acceptades en un món literari eminentment masculí, com Caterina Albert, Las Sinsombrero... • Lectura expressiva i dramatitzada de les obres: dramatització de faules, amb objectes o titelles, escrites per ells mateixos.	culturals amb la creació de mapes culturals, línies del temps sobre moviments literaris i estètics (poesia visual, poesia dibuixada, <i>stop-motion</i>...).	textos que els facin reflexionar sobre la feminitat. Per exemple, es poden llegir relats de Shirley Jackson i contrastar-los amb la repercussió que van tenir pel fet que l'autora fos dona. També es poden fer investigacions sobre altres autors. • Lectura expressiva i dramatitzada de les obres: lectura interpretativa de poemes acompanyats d'imatges.	la integració dels aspectes analitzats i atenent valors culturals, ètics i estètics: comparar les aspiracions vitals de personatges femenins i masculins en fragments literaris. Lectura del relat "Una nit", de Quim Monzó, per fer una reflexió posterior centrada en el consentiment i les agressions sexuals. • Lectura amb perspectiva de gènere, donant prioritat a textos que els facin reflexionar sobre la feminitat: antologia d'autores (Clementina Arderiu, Rosa Leveroni, Montserrat Abelló, Mireia Calafell, Blanca-Llum Vidal, Àngels Gregori, Sònia Moll, Maria Josep Escrivà, Antònia Vicens, Felícia Fuster, Quima Jaume, Maria Àngels Anglada, Maria Cabrera...). • Treball d'investigació i lectura interpretativa de poetes femenines de la literatura castellana del segle XX. • Processos d'indagació sobre les obres llegides que ajudin a construir-ne la interpretació: personatges femenins en la
--	---	--	---

			narrativa castellana del segle XIX en obres de Benito Pérez Galdós o Emilia Pardo Bazán o Leopoldo Alas Clarín. També es pot investigar l'impacte de la guerra civil i la postguerra en fragments literaris de la literatura castellana i catalana. ● Lectura expressiva i dramatitzada de les obres: <i>Aigües encantades</i>, de Joan Puig i Ferrer, o <i>Historia de una escalera</i>, d'Antonio Buero Vallejo.
Esriptura creativa Creació de textos a partir de models donats a partir de la imitació, la transformació, continuació... d'una faula, d'un conte, d'una escena teatral. Amb activitats com escriptura de poemes seguint l'estil del <i>Bestiari</i> de Joan Oliver, reescriptura de contes tradicionals eliminant prejudicis i estereotips. Elaboració de haikus, de llegendes urbanes o de relats de terror.	Esriptura creativa Creació de textos a partir de models donats (imitació, transformació, continuació...). Redacció de textos amb diferents tipus de narrador, canvi de l'estil directe a l'estil indirecte en diàlegs, caracterització de personatges, etc.	Esriptura creativa Creació de textos a partir de l'apropiació de convencions del llenguatge literari. Creació de poemes trobadorescos; experimentació amb estructures narratives amb relats breus com "Continuidad de los parques"; experimentació amb l'humor i la ironia a partir de relats de Quim Monzó, Empar Moliner, Sergi Pàmies, Pere Calders, etc.	Esriptura creativa Creació de textos a partir de l'apropiació de convencions del llenguatge literari: elaboració de poemes avantguardistes; creació de dietaris a partir de fragments d'<i>El quadern gris</i> o del relat "Tarda al cinema", de Mercè Rodoreda; invenció de noves flors a l'estil de <i>Viatges i flors</i>, o escriptura de relats de vida de familiars imitant el discurs de José Saramago en l'acceptació del premi Nobel.

Aquest quadre i les orientacions de cada bloc de sabers són només un exemple de la possible concreció del currículum d'Aranès i Literatura a l'Aran, de Llengua Castellana i Literatura i Llengua Catalana i Literatura a l'ESO a partir del Decret 175/2022. En aquest sentit, els docents de llengua podran establir un itinerari diferent en funció de les característiques del seu centre i de les necessitats de l'alumnat. Cal complementar aquesta proposta de concreció dels sabers amb la lectura de les orientacions del bloc corresponent per tal d'ampliar exemples, entendre com desenvolupar-los i valorar del tot la proposta.